

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
postmottak@kdd.dep.no

Oslo, 15.november 2024

Innspill til forskningsprioriteringer Statsbudsjettet 2026

Norge må investere systematisk i anvendt forskning som tas raskt i bruk for å løse vanskelige samfunns- og teknologiutfordringer og nå krevende samfunns mål

FFA foreslår at:

Distriktsnæringslivets tilgang på forskningsbasert kunnskap styrkes ved å etablere FORREGION II. Ordningen bør trappes opp over en 2-årsperiode til 250 MNOK.

- Kommunal- og distriktsdepartementets Kap 533, post 69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon styrkes med 125 mill. kr i 2026.

FORREGION II – en ordning som vil mobilisere forskning og innovasjon i hele landet

Norge står overfor store omstillingsutfordringer. Klimautfordringen, demografiendringer og fraflytting fra distriktene, det geopolitiske bildet og norsk næringslivs nødvendige omstilling betyr at vi må investere i forskning og utvikling (FoU). Norske bedrifter investerer lite i FoU, relativt til andre land det er naturlig å sammenligne seg med¹. Da må vi ha ordninger som bidrar til å mobilisere bedrifter til FoU-innsats i bredden av næringslivet og i alle landets regioner.

Det er i dag et behov for en ordning hvor små- og mellomstore virksomheter har mulighet til å initiere og samarbeide med forskningsmiljøer i små og mellomstore FoU-prosjekter. Dette vil være viktig for å styrke næringslivets tilgang til forskerkapasitet, og for å styrke bedriftenes investeringer i forskning i alle regioner. En slik ordning vil være en viktig døråpner for å etablere et tett og godt samarbeid mellom forskningsmiljøene og bedriftene, og vil på sikt lede til økt innovasjon, styrket konkurransekraft, omstilling og bærekraft.

Brandtzæg-utvalget utredet tiltak for å styrke distriktsnæringslivet i NOU 2020:12. De mente nasjonale ordninger ikke er tilstrekkelige for å omstille og videreutvikle næringslivet i hele landet. Utvalget tok derfor til orde for å trappe opp den regionale innsatsen for at næringslivet i distriktene skal bruke mer forskningsbasert kunnskap i egen utvikling, gjennom samarbeid med forskningsmiljøer. Dette mener vi det fortsatt er ytterligere behov for.

Dagens FORREGION gir bedrifter med liten eller ingen erfaring med forskning støtte til små forprosjekter for å teste ut samarbeid med forskningsmiljøer. Dersom forprosjektet er vellykket, er imidlertid neste "trinn" p.t. hovedprosjekt med støtte fra Forskningsrådet, hvor minste søknadssum er 2 millioner kroner årlig. For å utløse 2 millioner kroner i støtte, kreves om lag 2 millioner i egenfinansiering, og det er meget hard konkurranse om midlene. Mange bedrifter har imidlertid ikke behov for så store forskningsprosjekter for å løse sine FoU-utfordringer, noen har heller ikke tilstrekkelig egenfinansiering. Pr. nå "mangler" en ordning som kan gi støtte fra 500 000 kr opp til 2,5 millioner kroner pr. prosjekt. Vi mener en slik ordning vil være viktig for næringslivet i mange regioner, da den vil muliggjøre en større fleksibilitet og tilpasning til bedriftenes behov.

Vi foreslår en utvidelse og styrking av dagens FORREGION med FORREGION II, hvor beløpsgrensene settes slik:

- Kvalifiseringsstøtte: prosjekter fra minimum kr 500 000
- Hovedprosjekter: prosjekter fra minimum kr 1 000 000.

Målet med ordningen er å styrke regionenes evne til omstilling og innovasjon gjennom å mobilisere lokale og regionale bedrifter til økt FoU-innsats. Ordningen skal finansiere prosjekter basert på kvalitet, bidra til å ta forskning i bruk i bedriftene, og stimulere til tettere samarbeid mellom forskningsorganisasjoner og bedrifter. Den skal bidra til økt konkurransedyktighet og omstilling i norsk næringsliv i hele landet, gjennom å stimulere til mer forskningsstøttet innovasjon i bedriftene. Dette vil også bidra til å skape nye arbeidsplasser.

Innføring av en slik ordning FORREGION II har flere begrunnelser:

- **Effektivitet.** Gjennom å bruke erfaringene fra prosjektstøtte til forskning utviklet for regionale formål, vil midlene kanaliseres på en effektiv måte. Gjennom en utvidelse av FORREGION vil regionene lettere kunne se helheten i virkemiddelbruken.
- **Regional forankring.** Regionene har ulike behov for FoU-intensitet og konsentrasjon, og satsingsområdene må tilpasses regionale behov. Ved å utvide FORREGION vil man effektivt bidra til å forankre regionale kunnskapsbehov i velfungerende instrumenter, og mobilisere bedriftene til FoU-aktivitet. Dette kan også bidra til å «fylle gapet» mellom det regionale nivået og nasjonale virkemidler.
- **Oppnå gevinster.** Regjeringen har et uttalt mål om å øke næringslivets FoU-andel til to prosent av brutto nasjonalprodukt. Skal dette målet være mulig å nå, må en større bredde av næringslivet insentiveres til økt FoU-aktivitet. Ordningen vil bidra til å utvikle FoU-intensive bedrifter i hele landet.
- **Det er lønnsomt.** Samarbeid mellom forskningsorganisasjoner og bedriftene er lønnsomt. Evalueringer viser at samarbeid med teknisk-industrielle institutter har resultert i økt verdiskaping med 10 mrd. kroner over en 10-årsperiode². Et annet eksempel viser at effekten av 4 milliarder kroner i energiforskningen har gitt 16 mrd. realisert i Norge³.
- **Et mer helhetlig virkemiddelapparat.** Ordningen vil bidra til et mer helhetlig virkemiddelapparat, ved å tette et hull mellom eksisterende virkemiddelapparat.

Vi utdyper gjerne forslaget og ønsker lykke til med budsjettarbeidet!

Vennlig hilsen

Anne Strømme Lycke
Styreleder FFA

Agnes Landstad
Daglig leder FFA

Forskningsinstituttene Fellesarena organiserer de 33 selvstendige forskningsinstituttene som fyller kriteriene for grunnfinansiering fra Forskningsrådet, til sammen 7300 årsverk og 14 mrd kr i årlig omsetning, derav 1,9 mrd kr fra utlandet. Norge har i sin instituttsektor et velfungerende apparat for anvendt, tverrfaglig og målrettet forskning. Forskningen er innrettet mot samfunnsutfordringene og bidrar til konkurransekraft, innovasjonsevne og omstilling i næringsliv og offentlig sektor. Forskningsinstituttene er forsknings- og innovasjonspartnere for bedriftene og akseleratorer for omstilling i samfunnet.